

<https://ms.detector.media/internet/post/33956/2024-01-12-kilkist-zareiestrovanykh-v-ukraini-kiberintsyidentiv-u-2023-rotsi-zrosla-na-625-derzhspetsyvyazku/>

3. Приходько І. І. Психологічна безпека персоналу екстремальних видів діяльності: концепція, трансформаційна модель, методологія дослідження. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2015. №4. С. 117–125.

4. Five Laws of Media and Information Literacy. UNESCO. URL: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/media-development/media-literacy/five-laws-of-mil/>

УДК 371.2:005

Алексєєва Ганна Миколаївна

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних технологій
в управлінні та навчанні й інформатики*

Горбатюк Лариса Василівна

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних технологій
в управлінні та навчанні й інформатики*

Кравченко Наталія Володимирівна

*кандидат фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних технологій
в управлінні та навчанні й інформатики,*

Бердянський державний педагогічний університет

РЕФОРМУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ ЗАСОБАМИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ З АКЦЕНТОМ НА ПОТРЕБИ ЗДОБУВАЧІВ

Актуальність. Реалізація єдиної національної політики в системі освіти є критично важливим завданням управління освітою не лише в Україні, але й у світовому контексті. В умовах сьогодення, коли Україна зіткнулася з безпрецедентними викликами через військові дії, пріоритетність освіти у державній політиці набуває особливого значення. Необхідність адаптації до нових реалій вимагає від освітньої системи не лише гнучкості та інноваційності, але й здатності швидко переходити на дистанційні форми навчання, щоб забезпечити безперебійний освітній процес для всіх здобувачів.

У цьому контексті, якісне управління освітою в Україні вимагає не лише здатності планувати майбутнє, але й готовності оперативно реагувати на поточні виклики, забезпечуючи стабільність та безпеку освітнього середовища. Це означає систематичний аналіз потреб здобувачів освіти, врахування специфіки вимушеного дистанційного навчання та розробку ефективних стратегій для підтримки якісної освіти в умовах обмежень, викликаних військовими діями та їх наслідками. Важливо також забезпечувати емоційну та психологічну підтримку учнів та вчителів, адаптувати навчальні програми до змінених умов, та використовувати інноваційні технології для забезпечення доступу до якісної освіти незалежно від місцез перебування здобувачів.

Метою даного дослідження є аналіз та оцінка сучасних підходів до управління освітніми закладами в контексті динамічних змін суспільних потреб і викликів, зокрема впровадження інноваційних методик навчання та адаптація до дистанційного формату освіти у відповідь на вимушені обмеження, викликані пандемією COVID-19 та військовими подіями України. Дослідження спрямоване на виявлення ефективних стратегій управління, які можуть сприяти підвищенню якості освіти, забезпеченню безперервності навчального процесу та формуванню гнучкої освітньої системи, здатної швидко адаптуватися до змінюваних умов.

Розвиток різноманітних освітніх установ і демократизація освіти спричинили потребу в удосконаленні системи управління школами. З метою виживання в умовах конкуренції, школи впроваджують інноваційні методики та програми у своїх управлінських практиках, що вимагає розробки нових управлінських стратегій у відповідь на зміни у діяльності та методології [1].

Традиційна освітня система нашої країни довгий час фокусувалася на стандартній підготовці спеціалістів, що пригнічувало індивідуальність і готувало виконавців замість ініціативних лідерів [2]. В сучасній педагогічній науці та практиці зростає увага до комплексного аналізу освітнього процесу з точки зору управління, намагаючись надати йому обґрунтованості. Проблеми управління освітою та професійним навчанням привертати увагу дослідників з різних галузей, і значний вклад у теоретичне дослідження загальних проблем управління зробили такі вчені як В. Афанасьєв, О. Дейняка, Ю. Тихомиров та інші, а аспекти оптимізації навчального процесу детально розглядалися в роботах С. Архангельського, Ю. Бабанського, Н. Талізінної та інших.

Результати досліджень українських педагогів (Бондар В.О., Бонгаріна В.С., Даніленко Л.О., Калініна Л.М., Олійник В.В., Пікельна В.С., Павлютенков Є.М., Сорчан Т.М. та ін.) підкреслюють, що

управління в освітніх установах на сучасному етапі вимагає багатофункціональності, поліактивності та професіоналізму, охоплюючи не тільки педагогічні знання, але й широкий спектр сучасних теорій і навичок, характерних для управлінської діяльності в цілому. Управління означає діяльність, орієнтовану на ефективне рішення задач, організацію, контроль та оптимізацію ресурсів для досягнення цілей з мінімальними витратами [3]. У контексті неперервних освітніх змін важливість моніторингу індивідуального прогресу учнів зміщується до оцінки кінцевих результатів, що вимагає застосування інноваційних підходів та оновлення змісту навчальних програм.

У контексті воєнного стану та переходу на дистанційне навчання виявилися певні недоліки та не використані можливості в застосуванні інноваційних технологій та ІКТ для управління освітніми процесами:

- реальна ефективність використання технологій часто не дотягує до їх потенціалу;
- системи управління не завжди встигають за швидкими змінами, що накладаються вимогами дистанційного навчання та воєнними обставинами;
- у ситуаціях кризи мотиваційні аспекти управління освітніми закладами часто відходять на другий план, поступаючись місцем адміністративним заходам;
- недостатня підготовка викладачів та адміністративного персоналу до ефективного використання інноваційних технологій умовах дистанційного навчання, що обмежує можливості для забезпечення якісного освітнього процесу;
- відсутність чіткої стратегії інтеграції ІКТ в освітній процес, особливо під час воєнного стану, коли потреби навчання зазнають суттєвих змін;
- проблеми з інтернет-з'єднанням та доступом до необхідних ресурсів в регіонах, які найбільше постраждали від військових дій, що значно ускладнює організацію дистанційного навчання;
- безпека даних та захист інформації в умовах збільшення кібератак у період воєнного стану, що вимагає посилення заходів щодо кібербезпеки в освітніх закладах;
- необхідність адаптації навчальних програм до нових реалій, забезпечення психологічної підтримки студентам та викладачам, що зіткнулись з викликами воєнного часу та дистанційного навчання [4].

Для подальшого розвитку освітньої системи критично важливим є прискорення процесів цифровізації та серйозне ставлення до створення сучасного освітнього простору, що включає передові управлінські бази даних для забезпечення безперебійного доступу до

інформації. Необхідно активно опанувати досвід міжнародного менеджменту освіти та сприяти розвитку унікальної освітньої менеджмент культури, яка б базувалася на принципах розуміння, відмінності та орієнтації на людину. Сучасні дослідження підкреслюють необхідність впровадження інноваційних систем управління, інформаційних ресурсів та ефективних технологій навчання для підвищення продуктивності освітніх закладів. Розгляд радикально нових методів і підходів до управління освітою стає все більш актуальним у світлі викликів, пов'язаних з бюрократично-командними моделями управління, що потребують перегляду та модернізації [5].

Для керівників освітніх установ критично важливим є усвідомлення основоположних принципів державної освітньої політики, яка акцентує на гуманному підході до освіти, пріоритетності людських цінностей, здоров'я, свободи особистісного розвитку, важливості національних та культурних традицій, загальнодоступності освіти, світськості та демократичності управління. Сучасні управлінські принципи в освіті зміщують акцент з обмежень на спрямування, з наказів на підтримку та керування, підкреслюючи необхідність самостійності навчальних закладів у вирішенні питань, які вони здатні вирішити самостійно.

Ефективне управління в освітніх системах досягається через інтеграцію з новітніми освітніми технологіями, сучасними методиками викладання, розвитком інституційних структур, забезпеченням доступу до інноваційних джерел фінансування та організаційним розвитком, з акцентом на те, що документальне управління не існує в ізоляції, а є частиною комплексного підходу.

Висновки. Ефективне управління освітніми установами в сучасних умовах вимагає глибокого розуміння та втілення державних освітніх принципів, які підкреслюють гуманізм, людиноцентризм та інтеграцію культурних традицій. Адаптація до новітніх освітніх технологій, методів навчання та сучасних управлінських стратегій є ключовою для забезпечення якості та доступності освіти. Незалежність навчальних закладів у прийнятті рішень, які вони здатні вирішувати самостійно, сприяє ефективності управління та розвитку освітньої системи. Таким чином, сучасне управління в освіті вимагає комплексного підходу, який об'єднує інноваційність, гнучкість та відкритість до змін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева Г. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі професійної підготовки студентів педагогічних

вузів. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*. Суми, Україна: ВВП "Мрія", 2014, С.184-191.

2. Бердо Р. С. Управління освітнім процесом в умовах глобалізації та діджиталізації університетського освітнього середовища. 2021.
3. Варжанський І. В. Діджиталізація системи управління освітнім середовищем організації : дис. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020.
4. Тесля Ю. М., Заспа Г. О. Розробка концентричної інформаційної технології цифрової трансформації закладів вищої освіти //Управління розвитком складних систем. 2020. №. 44. С. 105-115.
5. Kravchenko N.V., Alyeksyeyeva H.M., Gorbatyuk L.V. (2018). Curriculum Optimization by the Criteria of Maximizing Professional Value and the Connection Coefficient of Educational Elements, Using Software Tools: (ICTERI 2018: 14th International conference on ict in education, research, and industrial applications) [Електронний ресурс] (Kyiv, Ukraine, May 14-17, 2018). CEUR Workshop Proceedings, Vol.1, pp. 365-378.

УДК 378.011.3-057.175:81'243

Жуков Василь Павлович
*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва,
координатор з виховної роботи факультету мистецтв,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди*

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПАРТИСИПАТИВНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Останнім часом українське суспільство отримує доленосні виклики, пов'язані з воєнним станом і бойовими діями у нашій країні. В освітньому колі постає дуже нагальна проблема підготовки здобувачів у складних умовах [1, с. 133]. Необхідно зауважити, що страшні випробування відбуваються також під час продовження змін та перетворень у вітчизняній освітній системі. Тому підготовка майбутніх професіоналів і фахівців у різних галузях знань, зокрема освітній, в тяжких обставинах потребує застосування партисипативної підготовки направленої на міжособистісну взаємодію, створення педагогічної комунікації.

До основних факторів, які актуалізують проблему партисипативної підготовки здобувачів вищої освіти в ситуації надскладних викликів відносимо такі: